

महाराष्ट्र शासन

महिला व बाल विकास विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : एवाचि-२०११ / प्र. क्र. ३०० / कार्यासन - ५

नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : १३ एप्रिल, २०१२

वाचा :- शासन निर्णय एवाचि - २०११ /प्र. क्र. ३००/कार्यासन - ५, दि. २६ मार्च, २०११.

प्रस्तावना :

राज्यातील ०-६ वर्ष बयोगटातील बालकांचे कृपोषण हे राज्यापुढे आकान असून या समस्येवर मात्र करणेसाठी शासनाबरोबर समाजाच्या सर्व घटकांचा, लोकांचा सहभाग घेणे ही काळाची गरज होती. त्यानुसार संपूर्ण महाराष्ट्र राज्य कृपोषणमुक्त करण्यासाठी महिला व बाल विकास विभाग, क्र. एवाचि-२०११/प्र.क्र.-३००/का-५ दि.२६/०३/२०११ च्या शासन निर्णय अन्वये राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ग्राम अभियान राबविण्यात येत आहे.

बाल्यावस्था हा मुलांच्या वाढीच्या व विकासाच्या टप्प्यातील अत्यंत महत्वाचा कालावधी आहे. बाळ जन्माला घेण्यापूर्वी तसेच जन्मानंतर सुधा बालकांना आवश्यक सेवा देण्याचे धोरण शासनाने स्थिकारले आहे. या सेवा वेत असताना लोकसहभाग अतिशय महत्वाचा आहे. यासाठी गावपातळीवरील विविध संस्थांचा सहभागही अतिशय महत्वाचा आहे. गाव पातळीवरील सर्व कुटुंबांनी एकत्रीत येऊन लोकांच्या सहभागातून प्रयत्न केल्यास एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना व आरोग्य विषयक कार्यक्रम यांची प्रभावी अंमलबजावणी होऊन महाराष्ट्र कृपोषण मुक्त करण्यास मदत हांडील.

राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ग्राम अभियानाहारे कृपोषणमुक्त होणाऱ्या गावांना प्रोत्साहन देणे व त्यांचा गौरव करण्यासाठी "राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार" या नावाने पुरस्कार देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्यातील ० ते ६ वर्ष बयोगटातील बालकांचे कृपोषण दुर करण्यासाठी राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ग्राम अभियानाच्या राष्ट्रीय बाल दिन (दि.१४ नोव्हेंबर, २०११) ते जागतिक आरोग्य दिन (७ एप्रिल २०१२) या कालावधीत कृपोषणमुक्त होणाऱ्या गावांना पुरस्कार देण्याचा निर्णय शासन घेत आहे. हा पुरस्कार "राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार" म्हणून देण्यात येईल.

१. प्रस्काराधी उद्दिष्टे:

अ) राजमाता जिजाऊ कुपोषणमुक्त ग्राम अभियानाद्वारे महाराष्ट्र राज्य कुपोषणमुक्त करणे अर्थात राज्यातील ० ते ६ वर्षे वयोगटातील सर्व बालके साधारण (Normal) श्रेणीत आणणे ; स्थानिक स्वराज्य संस्था जसे - ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषद यांचा सक्रिय सहभाग बाढवून कुपोषणमुक्त ग्राम संकल्पना प्रत्यक्षात उत्तरविणे व शास्त्रवत कुपोषणमुक्तीसाठी लोकसहभागास प्रोत्साहन देऊन समाजाच्या सर्व घटकांना या विषयाशी जोडून एक लोकचळवळ उभी करणे, ही डार्दस्त्रे साध्य करण्यासाठी प्रोत्साहन देणे.

ब) अधियानाद्वारे कपोषणमूल्ती साध्य करण्यान्या गावांचा, व्यक्तींचा गौरव करणे.

२. पुरस्कार : राजमाता निजाऊ कृपोषणमवत् ग्राम अभियानामध्ये पूढील प्रमाणे पुरस्कार देण्यात येतात.

१) राजवाता जिजाहु कुपोषणमृक्त ग्राव पुरस्कारः

अ) राज्यातील १००% कृपोषणमुक्त झालेल्या प्रत्येक गावास पूरस्कार.

ब) तालकास्तरावर सर्वांतकास्ट उरणान्या प्रत्येक तालक्यातील पर्हित्या तीन गावांना पुरस्कार.

क) जिल्हा स्तरावर सर्वांकुष्ठ ठरणान्या प्रत्येक जिल्हातील पहिल्या तीन गावांना पुरस्कार.

३) विभागीय स्तरावर सर्वांकुष्ठ ठरणा-न्या प्रत्येक विभागातील पहिल्या तीन गावांना पुरस्कार.

६) राज्यस्तरावर सर्वांत्कृष्ट उत्तरान्या राज्यातील पहिल्या तोन गावांना पुरस्कार

५) राजमाता जिजाक कृपोषणमुक्त प्रायमिक आरोग्य केंद्र केंद्र परस्कर

६) राजमाता जिजाह क्योवणमुक्त ICDS प्रकल्प पुरस्कार

या पुरस्कारांचा सविस्तर तपशिल पुर्ढील प्रमाणे आहे.

२.१ (अ) राजसाता जिजाड कृपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार :

दि.१४ नोव्हेंबर २०११ ते दि.७ एप्रिल, २०१२ या कालावधीमध्ये राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त प्राम अभियान राबविण्यात आल्यानंतर कृपोषणमुक्त झालेल्या गावांना राजापाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त प्राम परस्काराने गौरविण्यात येईल.

राज्यातील ३३ ग्रामीण जिल्ह्यांतील निकष पुर्ण करण्यान्या सर्व गावांची पारितोषीकांसाठी निवड करण्यात येईल. कुपोषण मुक्त गाव पुरस्कार योजनेसाठी निवडण्यात आलेल्या ग्रामीण क्षेत्रातील (आदिवासी क्षेत्र वगळून) गावांना १०० % कुपोषणमुक्त गावासाठी रु.५०००/- बक्षीस व प्रमाणपत्र देण्यात येईल. तसेच आदिवासी क्षेत्रातील गावांना कुपोषणमुक्त गावासाठी रु.२०,०००/- बक्षीस व प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

ज्या आदिवासी गावांनी उल्लेखनिय कार्य केले आहे, परंतु १००% यश मिळविणे शक्य झालेले नाही अशा आदिवासी गावांसाठी प्रांतसाहनपर बळीस योजना पुढे दिलेल्या तकन्याप्रमाणे राहील.

अ. नं.	उद्दिष्ट	करावयाचे साध्य	प्राप्त झोपारे बळीस
१	जर आदिवासी गावात अभियान कालावधीत एकूण बालकापैकी २० किंवा त्यापेक्षा कमी बालके साधारण (Normal) बालकांच्या व्यतिरिक्त असतील तर	अभियान कालावधीत सधे २० किंवा त्यापेक्षा कमी असलेली सधे बालके साधारण श्रेणीत आणल्यास.	रु.२०,०००/- व प्रमाणपत्र
२	जर आदिवासी गावात अभियान कालावधीत एकूण बालकापैकी २० ते ४० बालके साधारण (Normal) बालकांच्या व्यतिरिक्त असतील तर	अभियान कालावधीत २० बालके + उवंचित बालकांच्या ७५% बालके साधारण श्रेणीत आणल्यास.	रु.१५,०००/- व प्रमाणपत्र
३	जर आदिवासी गावात अभियान कालावधीत एकूण बालकापैकी ४० किंवा त्यापेक्षा जास्त बालके साधारण (Normal) बालकांच्या व्यतिरिक्त असतील तर	अभियान कालावधीत ३५ बालके + उवंचित बालकांच्या ५०% बालके साधारण श्रेणीत आणल्यास.	रु.१०,०००/- व प्रमाणपत्र

या व्यतिरिक्त आदिवासी भागातील अति तीव्र कुपोषित व मध्यम तीव्र कुपोषित (SAM-MAM) मुक्त गावांना रूपये ५०००/- पुरस्कार देण्यात येणार आहे, तर ग्रामिण भागातील SAM-MAM मुक्त गावांना प्रमाणपत्र देण्यात येणार आहे.

(ब) तालकास्तरीय सर्वोत्कृष्ट क्षेत्रोषणमुक्त ग्राम परस्कार :-

i) ग्रामीण भाग :-

- तालुक्यात प्रथम क्रमांक रु. ३० हजार व प्रमाणपत्र
- तालुक्यात द्वितीय क्रमांक रु. २० हजार व प्रमाणपत्र
- तालुक्यात तृतीय क्रमांक रु. १० हजार व प्रमाणपत्र

ii) आदिवासी भाषा :-

- तालुक्यात प्रथम क्रमांक रु. ५० हजार व प्रमाणपत्र
- तालुक्यात द्वितीय क्रमांक रु. ३५ हजार व प्रमाणपत्र
- तालुक्यात तृतीय क्रमांक रु. २५ हजार व प्रमाणपत्र

(क) जिलहास्तरीय सर्वोत्कृष्ट कृपोषणमूलत याप परस्कार :-

- जिल्हात प्रथम क्रमांक रु.१ लाख व प्रमाणपत्र
- जिल्हात द्वितीय क्रमांक रु.५० हजार व प्रमाणपत्र
- जिल्हात तृतीय क्रमांक रु.२५ हजार व प्रमाणपत्र

(३) विभागस्तरीय सर्वोत्कृष्ट कार्योचनामुक्त प्राप्त पुरस्कार :-

- विभागात प्रथम क्रमांक रु. ५ लाख व प्रमाणपत्र
- विभागात हितीय क्रमांक रु. ४ लाख व प्रमाणपत्र
- विभागात तृतीय क्रमांक रु. ३ लाख व प्रमाणपत्र

(इ) राज्यातील सर्वोत्कृष्ट कृपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार :-

- राज्यात प्रथम क्रमांक रु. २५ लाख व प्रमाणपत्र
- राज्यात द्वितीय क्रमांक रु. १५ लाख व प्रमाणपत्र
- राज्यात तृतीय क्रमांक रु. ७ लाख ५० हजार व प्रमाणपत्र

२.२) राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त प्राथमिक आरोग्य केंद्र (PHC) लेन पुरस्कार :-

१) ग्रामीण भाग : ग्रामीण भागातील प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व गावे १००% कृपोषणमुक्त झाल्यास त्या प्राथमिक आरोग्य केंद्राला (PHC) राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त PHC पुरस्कार रुपये २५,०००/- व प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

२) आदिवासी भाग : आदिवासी भागातील प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व गावे १००% SAM-MAM मुक्त झाल्यास त्या प्राथमिक आरोग्य केंद्राला (PHC) राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त PHC पुरस्कार रुपये २५,०००/- व प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

२.३) राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ICDS प्रकल्प पुरस्कार :-

१) ग्रामीण भाग : ग्रामीण भागातील एकात्मिक बाल विकास सेवा (ICDS) प्रकल्प कार्यक्षेत्रातील सर्व गावे १००% कृपोषणमुक्त झाल्यास त्या प्रकल्पाला राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ICDS प्रकल्प पुरस्कार रुपये ३,००,०००/- व प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

२) आदिवासी भाग : आदिवासी भागातील एकात्मिक बाल विकास सेवा (ICDS) प्रकल्प कार्यक्षेत्रातील सर्व गावे १००% SAM-MAM मुक्त झाल्यास त्या प्रकल्पाला राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ICDS प्रकल्प पुरस्कार रुपये ३,००,०००/- व प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

३. पुरस्कारासाठी गाव निवडीचे निकाव :

प्रत्येक कृपोषणमुक्त गावास राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार देताना गावातील ० ते ६ वर्ष वयोगटातील कृपोषीत बालकांची संख्या शून्यावर आणणे म्हणजेच ० ते ६ वर्ष वयोगटातील सर्व बालके साधारण श्रेणीत असणे हा एकमेव निकाव राहणार आहे.

तथापि, पुढे तालुकास्तरीय, जिल्हास्तरीय, विभागस्तरीय व राज्यस्तरीय सर्वोत्कृष्ट ३ गावांना पुरस्कार देताना पुढीलप्रमाणे निकाव असतील.

अ) तालुक्यातील सर्वोत्कृष्ट ३ गावांना पुरस्कार : तालुक्यातील सर्व कृपोषणमुक्त गावांमधून ज्या गावांनी किमान २५ बालकांमध्ये सुधारणा करून त्यांना साधारण श्रेणीत आणले अशी गावे या स्पर्धेस पात्र होतील. यापैकी सर्वांत जास्त बालकांना साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पहिल्या तीन गावांना पुरस्कार मिळतील.

ब) जिल्ह्यातील सर्वोत्कृष्ट ३ गावांना पुरस्कार : जिल्ह्यातील प्रत्येक तालुक्यातील पहिल्या ३ गावांपैकी ज्या गावांनी किमान ५० बालकांमध्ये सुधारणा करून त्यांना साधारण श्रेणीत आणले अशी गावे या

स्पर्धेस पात्र होतील. यांकी स्वर्ण जास्त बालकांना साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पहिल्या तीन गावांना पुरस्कार मिळतील.

क) विभागातील सर्वोत्कृष्ट हे गावांना पुरस्कार : विभागातील प्रत्येक जिल्ह्यातील पहिल्या ३ गावांपैकी ज्या गावांनी किंवान ७५ बालकांमध्ये सुधारणा करून त्यांना साधारण श्रेणीत आणले अशी गावे या स्पर्धेस पात्र होतील. यापैकी सर्वात जास्त बालकांना साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पहिल्या तीन गावांना पुरस्कार मिळतील.

इ) राज्यातील सर्वोत्कृष्ट इ गावांना पुरस्कार : राज्यातील प्रत्येक विभागातील पहिल्या ३ गावांपैकी या गावांनी किमान १०० बालकांमध्ये सुधारणा करून त्यांना साधारण श्रेणीत आणले अशी गावे या स्पर्धेस पात्र होतील. यापैकी सर्वात जास्त बालकांना साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पहिल्या तीन गावांना पुरस्कार मिळतील.

४. राजभासा जिजाक कपोषणमुक्त गाव परस्कारासाठी गाव निवाहीची कार्यपद्धती:

जी गावे कुर्पोरित बालकांची संख्या शुन्यावर आणण्यात यशस्वी हांतोल महणजेच ज्या गावातील ० ते ६ वर्षोगटातील सर्व बालके साधारण श्रेणीमध्ये आणतील त्याच गावांनी दि.१४ नोव्हेंबर २०११ ते दि.५ एप्रिल २०१२ या कालावधीत केलेल्या कामाची माहिती दि.२६/०९/२०११ च्या झासन निर्णयापर्यंत यांच्याकडे सादर करावा.

तालुकास्तरीय सनियंत्रण व मुल्यमापन समितीने दि. २६/०९/२०११ च्या शासन निर्णयामधील परिशिष्ट - ब व क मध्ये भरलेल्या माहितीची घडताळणी करून त्याचा अहवाल परिशिष्ट - हा मध्ये दिलेल्या विहित नमुन्यानुसारच परिशिष्ट - ब व क सह दि. २० एप्रिल, २०१२ पर्यंत मुळ्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद पांचूकडे सादर करावा.

जिल्हा स्तरीय संनियंत्रण व मुल्यमापन समितीने जिल्हा स्तरावर आलेल्या प्रस्तावांची छाननी करावी. आवश्यक असल्यास पांत्रता पुणे केलेल्या गावांना भेटी देऊन अतिम निर्णय घेऊन जिल्हयातील १००% कृपोषणमुक्त गावांची निश्चिती करावी. अशाप्रकारे निश्चित केलेल्या १००% कृपोषणमुक्त सर्वच गावांना राजमाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त ग्राम पुरस्काराने गौरविण्यात यावे. पुरस्कार वितरण समारंभ दिनांक १ मे २०१२ रोजी पां. पालकमंडी यांच्या हस्ते ग्रास्कीवा कार्यक्रमात घेण्यात यावा.

गाव व अंगणवाडी तपासणीसाठी आवश्यक पाहिली व संबंधित रेकॉर्ड अंगणवाडी सेविका व आरांग्य कर्मचारी सांगी तयार ठेवावे.

५. तालुका, जिल्हा, विभाग व राज्यस्तरीय राजमाता जिजाइ स्थानकृष्ट कृपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कारांसाठी गाव निवासीषी कार्य भावती :-

तालुका व जिल्हास्तरीय मुल्यमापनाचे / तपासणी कार्यक्रमाचे नियोजन संबंधित विभागीय आयुक्त करतील. 'अ' वालका / जिल्हा 'ब' वालका / जिल्ह्याची तपासणी करील, तर 'ब' तालुका / जिल्हा 'क' तालुका

/ जिल्ह्याची तपासणी करील. शासनाने घालुन दिलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे तपासणी कार्यक्रम तयार करताना विभागीय आयुक्तांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील तालुका / जिल्हा मूल्यमापन समित्यांना जास्त दूरचा प्रवास करावा लागणार नाही यांची काळजी घ्यावी. यासाठी नजिकच्या तालुका / जिल्ह्यांना विचार करता येईल. यामुळे खर्च व वेळेचा अपव्यय कमी करता येईल. विभागीय व राज्य स्तरीय मूल्यमापनाचे / तपासणी कार्यक्रमाचे नियोजन राज्य शासन स्मरावरून करण्यात येईल.

या पुरस्कारांसाठी गाव निवडोची कार्यपद्धती व कालावधी पृढील प्रमाणे आहे.

१) पहिली फेरी : तालुका स्तरीय समितीचा तपासणी कार्यक्रम-दि. ०५ से १५ मे, २०१२ :

कार्यपद्धती: परिशिष्ट-२ मध्यील तालुका स्तरीय समिती संबंधीत विभागीय आयुक्तांनी नेमून दिलेल्या तालुक्यातील सर्व १००% कुपोषणमुक्त झालेल्या गावांपैकी किमान २५ बालकांमध्ये सुधारणा करून त्यांना साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या गावांमधून पर्हिल्या ३ गावांची तालुकास्तरीय पुरस्कारासाठी निवड करील. त्यासाठी सदर समिती तालुक्यामधील सर्वांत जास्त मुले साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पर्हिल्या ३ गावांना भेटी देवून तपासणी करील.

समितीच्या सदस्य सचिवाने या निवडी बाबतचा अहवाल समितीतील सर्व सदस्यांच्या सह्या घेवून सर्वांचित मुख्य कार्यकारी अधिकारी व विभागीय उपायुक्त यांना बंद पाकीटात पाठवावयाचा आहे. समितीचा निंंद्य अंतिम राहील.

ब) दुसरी केरी: जिल्हा स्तरीय समितीचा तपासणी कार्यक्रम-दि. १ जून ते १५ जून, २०१२:

कार्यपद्धती : परिशास्त-१ मधील जिल्हा स्तरीय समिती संबंधित विभागीय आयुक्तांनी नेमून दिलेत्या जिल्ह्यातील प्रत्येक तालुक्यातील पहिल्या ३ गावांचैकी किमान ५० बालके साधारण श्रेणीत आणण्यान्या गावांमधून पर्हाल्या ३ गावांची जिल्हास्तरीय पुरस्कारासाठी निवड करील. त्यासाठी सदर समिती जिल्ह्यातील सवांत जास्त मुळे साधारण श्रेणीत आणण्यान्या पहिल्या ३ गावांना भेटी देवन तपासणी करील.

समितीच्या सदस्य सचिवाने या निवडी बाबतका अहवाल समितीतील सर्व सदस्यांच्या सहा घेऊन संबंधीत विभागीय आयुक्त व प्रधान सचिव, यांकिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मूळवर्ड यांना पाठवाचयाचा आहे. समितीचा निर्णय अंतिम राहील.

क.) तिसरी फेरी: बिभागस्तरीय समितीचा तपासणी कार्यक्रम-दि. १ जून ते १५ जून, २०१३:

कार्यपद्धती : परिशिष्ट-१ मधील विभागस्तरीय समिती शासनाने नेपून दिलेल्या विभागाच्या प्रत्येक जिल्हातील पहिल्या ३ गावांपैकी किमान ७५ बालके साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या गावांमधून पहिल्या ३ गावांची विभागस्तरीय पुरस्कारासाठी निवड करील. यासाठी सदर समिती विभागातील सर्वांत जास्त बालके साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पहिल्या ३ गावांना भेटी देवन तपासणी करील.

समितीच्या सदस्य सचिवाने या निवडी बाबतचा अहवाल निवड समितीतील सर्व सदस्यांच्या सहा घेऊन संबंधीत विभागीय आयुक्त व प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना घावा. समितीचा निर्णय अंतिम राहील.

इ) चौथी फेरी: राज्यस्तरीय समितीचा तपासणी कार्यक्रम-दि.१ ऑगस्ट ते १५ ऑगस्ट, २०१२:

कार्यपद्धती: परिशिष्ट-१ मधील राज्यस्तरीय समिती प्रत्येक विभागातील पहिल्या ३ गावांपैकी किमान १०० बालके साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या गावांमधून पहिल्या ३ गावांची राज्यस्तरीय पुरस्कारासाठी निवड करील. यासाठी सदर समिती राज्यातील सर्वांत जास्त बालके साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पहिल्या ३ गावांना भेटी देवून तपासणी करील. समितीच्या सदस्य सचिवाने या निवडी बाबतचा अहवाल निवड समितीतील सर्व सदस्यांच्या सहा घेऊन अंतिम करावा. समितीचा निर्णय अंतिम राहील.

या चारही स्तरांवर त्या-त्या क्षेत्रातील सर्वांत जास्त बालके साधारण श्रेणीत आणणाऱ्या पहिल्या ३ गावांची तपासणी करताना एखादे गाव अपाचे आढळल्यास गरजेप्रमाणे पुढील क्रमांकावरील गावांची तपासणी करून पुरस्कारासाठी पहिली व गावे निवडता येतील. तसेच या घार स्तरांवर एका वेळी एका पुरस्कारासाठी गाव पात्र राहील. वरच्या पातळीवरचा पुरस्कार मिळणाऱ्या गावास खालच्या पातळीवरचा पुरस्कार मिळणार नाही. खालच्या पातळीवरचा तो पुरस्कार पुढील क्रमांकावरील पात्र गावास मिळेल.

इ. पुरस्कार वितरण समारंभ:

१००% कुपोषणमुक्त झालेल्या प्रत्येक गावास महाराष्ट्र दिनी दि.१ मे २०१२ रोजी त्या-त्या जिल्हाचे मा.पालकमंत्री यांच्याहस्ते पुरस्कार वितरण करण्यात यावे. तसेच आदिवासी गावांना प्रोत्साहनपर बऱ्झसांचेही वितरण करण्यात यावे. यावेळी याकामी उत्कृष्ट सळीय सहभाग देणाऱ्या अंगणवाडी संविका, आरोग्य कर्मचारी, प्रामसेवक, सरपंच इत्यादी कर्मचाऱ्यांचा गौरव करण्यात यावा. या बऱ्झस वितरण कार्यक्रमाचे आयोजनासाठी जिल्हास्तरावर कायंशाळा / IEC साठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या निधीतून पुढील प्रमाणे खंच करण्यास हरकत नाही.

अनु. क्र.	जिल्हातील कुपोषणमुक्त गावांची संख्या	खर्चाची मर्यादा
१	५० व त्यापेक्षा कमी गावे	रु. २५,०००/-
२	५१ ते १०० गावे	रु. ५०,०००/-
३	१०१ ते २०० गावे	रु. ७५,०००/-
४	२०१ ते त्यापेक्षा अधिक गावे	रु. १,००,०००/-

मुल्यापनाच्या सर्व फेन्या पार पडल्यानंतर तालुका स्तरीय पुरस्कारांचे वितरण दि. १५ ऑगस्ट, २०१२ रोजी मा. पालक मंत्र्यांचे हस्ते जिल्हास्तरीय समारंभ आयोजित करून करण्यात यावे. जिल्हा स्तरीय, विभागस्तरीय व राज्यस्तरीय सर्वोत्कृष्ट कुपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार, कुपोषणमुक्त प्राथमिक आरोग्य केंद्र पुरस्कार व कुपोषणमुक्त ICDS प्रकल्प पुरस्कार वितरण राज्यस्तरीय समारंभाहारे या बाबतचे आदेश यथावकाश निर्गमित करण्यात येतील. यावेळी याकामी उत्कृष्ट योगदान देणाऱ्या अंगणवाडी संविका, आरोग्य

कर्मचारी, अंगणवाडी पर्यवेक्षिका, वैद्यकीय अधिकारी, बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, तालुका आरोग्य अधिकारी, उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बाल कल्याण) व जिल्हा आरोग्य अधिकारी, इ. चा गोरव करण्यात येईल.

७. बक्षिस / पुरस्कार रकमेचा विनियोग :

कुपोषणमुक्त गावास मिळालेल्या पुरस्कार रकमेचा विनियोग संबंधित ग्रामपंचायतीच्या सरपंच यांनी अंगणवाडी संविकंकेचे मत विचारात घेऊन त्या गावातील ० ते ६ वर्ष वयोगटातील बालकांच्या आरोग्य व पोषण यासाठी पुढील तीन महिन्यात खर्च करावा. विहित कालावधीमध्ये खर्च न केल्यास संबंधित तालुक्याच्या गट विकास अधिकारी यांनी सदर निधी त्याच गावाच्या ० ते ६ वर्ष वयोगटातील बालकांच्या आरोग्य व पोषण यासाठी त्याच आर्थिक वर्षात खर्च होईल असे वधावे.

रूपये १.०० लाखाबरील बक्षीसे प्राप्त करणाऱ्या गावांना बक्षीस रकमेच्या विनियोगाबाबत स्वतंत्र आदेशान्वये येईल.

८. निधीची उपलब्धता : राजमाता जिजाऊ कुपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कारासाठी परिशिष्ट -२ प्रमाणे एकूण रु. १०,०२,९५,०००/- इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. यापैकी रूपये ५,६०,९५,०००/- इतका निधी सन २०१२-१३ या आर्थिक वर्षात महिला बाल विकास विभागाच्या लेखाशिर्बः मागणी क्र. एकस-१, २२३५-सामाजिक सूरक्षा व कल्याण, ०२-सामाजिकल्याण, ००१-संचालन व प्रशासन, (०१)(०५) - जनजागृती, प्रसिद्धी, प्रशिक्षण आणि मूल्यमापन (२२३५ ए ९०१), २६ जाहिरात व प्रसिद्धी अंतर्गत मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा आणि आदिवासी क्षेत्रातील पुरस्कार देण्यासाठी रूपये ४,४२,८०,०००/- इतका निधी आदिवासी उपयोजने अंतर्गत मागणी क्र.टी-५, मुख्य लेखाशिर्बः २२३६-पोषण आहार - पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, ०२, पोषण अभ्यं व पेय यांचे क्रितरण, ७९६-जनजागृती क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजागृती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत योजना - राज्य योजनांतर्गत योजना, (०१) (०१) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ च्या कलम १२३ व २६१ अन्वये जिल्हा परिषदांना अनुदान [२२३६०२९७], ३१ सहाय्यक अनुदाने (बेतनेतर) या लेखाशिर्बातून सन २०१२-१३ या आर्थिक वर्षात मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

९. आहरण व संवितरण अधिकारी :

याकरिता आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण, संवितरण व नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून त्यांनी परिशिष्ट - २ पध्ये नमूद केल्याप्रमाणे रकम उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (वा.क.), जिल्हा परिषद यांचेकडे उपलब्ध करून दयावी व त्याचा हिशोब सादर करण्याची जबाबदारी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (वा.क.), जिल्हा परिषद त्यांच्यावर राहील. या सर्व झालेल्या खर्चांचा हिशोब त्यांनी आयुक्त महिला बाल विकास, पुणे यांना सादर करावा.

सदरचा शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय वेबसाईट www.maharashtra.gov.in वर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक ३०९३०४९९२२०१५५५५५००१, असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार य नावाने.

विनायक

(वन्दना कृत्या)

प्रथान सचिव, महिला व बाल विकास

प्रतिः

- मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (महिला व बाल विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री (सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (वैद्यकीय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (प्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (अन्न व नागरी पुरवठा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (रोजगार हमी) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मंत्री, (सहकार) यांचे खाजगी भवित्व, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. राज्यमंत्री, (महिला व बाल विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- अप्पर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- अप्पर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, नवीन प्रशासकीय इमारत, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- सचिव, कुटुंब कल्याण, मंत्रालय, मुंबई.
- सचिव, वैद्यकीय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- सचिव, प्रामविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व प्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- सचिव, रोजगार व स्वयंमरोजगार, मंत्रालय, मुंबई.
- महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- महासंचालक, राजभाता निजाऊ माता- बाल आरोग्य व पोषण मिशन, नवी मुंबई.
- मिशन संचालक, राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान, आरोग्य भवन, मुंबई.

- आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- संचालक, सार्वजनीक आरोग्य संचालनालय, मुंबई.
- आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
- सर्व विभागीय आयुक्त.
- सर्व निल्हाधिकारी.
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व.
- उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बाल कल्याण) जिल्हा परिषद, सर्व.
- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व.
- प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास यांचे स्वीय सहाय्यक.
- युनिसेफ, मुंबई, (पञ्चाव्दारे).
- सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग.
- निवड नस्ती कार्यासन - ५.

राजमाता जिजाऊ कुपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार

परिशिष्ट - १

अभियान मूल्यमापन समित्या

अ) राज्यस्तरीय अभियान मूल्यमापन समिती:

१. अतिरिक्त मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य	-	अध्यक्ष
२. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास	-	सदस्य
३. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग	-	सदस्य
४. सचिव, ग्राम विकास	-	सदस्य
५. महासंचालक, राजमाता जिजाऊ माता-बाल आरोग्य व पोषण मिशन	-	सदस्य सचिव
६. आयुक्त, महिला व बाल विकास	-	सदस्य
७. मिशन संचालक, राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य मिशन व आयुक्त कुटुंब कल्याण.	-	सदस्य
८. स्वयंसेवी संस्था प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य
९. मिडिया प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य

ब) विभागस्तरीय अभियान मूल्यमापन समिती:

१. विभागीय आयुक्त	-	अध्यक्ष
२. अतिरिक्त आयुक्त, आदिवासी विकास	-	सदस्य
३. विभागीय उप संचालक, सार्वजनिक आरोग्य	-	सदस्य
४. उप आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना	-	सदस्य
५. उपआयुक्त (विकास)	-	सदस्य सचिव
६. स्वयंसेवी संस्था प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य
७. मिडिया प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य

क) जिल्हास्तरीय अभियान मूल्यमापन समिती:

१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी	-	अध्यक्ष
२. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.वि.)	-	सदस्य सचिव
३. जिल्हा आरोग्य अधिकारी	-	सदस्य
४. स्वयंसेवी संस्था प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य
५. मिडिया प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य

द) तालुकास्तरीय अभियान मूल्यमापन समिती:-

१. गट विकास अधिकारी	-	अध्यक्ष
२. बाल विकास प्रकल्प अधिकारी	-	सदस्य सचिव
३. तालुका आरोग्य अधिकारी	-	सदस्य
४. स्वयंसेवी संस्था प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य
५. मिडिया प्रतिनिधि (एक)	-	सदस्य

राजभाता जिजाऊ कुपोषणमुक्त ग्राम पुरस्कार
परिशिष्ट- २
पुरस्कार निधी

अ) राजवाता जिजाऊ कृपोषणमुक्त प्रान्त पुरस्कार					
१) a) कृपोषणमुक्त (MUW, SUW, MAM, SAM मुक्त) गावे					
अ.	i) आदिवासी क्षेत्र	रुपये एकक	एकूण रकम (रुपये नालाल)		
१	१००% यशाची अपेक्षा असलेली गावे (१०%)	७०० गावे	२०,०००	१४०.००	
२	७५% यशाची गावे (१०%)	७०० गावे	१५,०००	१०५.००	
३	५०% यशाची गावे (१०%)	७०० गावे	१०,०००	७०.००	
			एकूण	३१५.००	
	ii) ग्रामीण क्षेत्र (आदिवासी क्षेत्र वगळून)				
	पहिल्या वर्षात १०० टक्के यशाची अपेक्षा असलेली गावे (१०%)	३८०० गावे	५,०००	१९०.००	
			एकूण	१९०.००	
	b) MAM - SAM मुक्त गावे. (आदिवासी क्षेत्र)				
	१००% यशाची गावे (१०%)	७०० गावे	५,०००	३५.००	
			एकूण	३५.००	
	तालुक्यातील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी पुरस्कार (आदिवासी क्षेत्र)				
२)	प्रथम क्रमांक - प्रत्येक तालुक्यातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी रु.५०,०००/-	६५ गावे	५००००	३२.५०	
	द्वितीय क्रमांक - प्रत्येक तालुक्यातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी रु.३५,०००/-	६५ गावे	३५०००	२२.७५	
	तृतीय क्रमांक - प्रत्येक तालुक्यातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी रु.२५,०००/-	६५ गावे	२५०००	१६.२५	
			एकूण	७१.५०	
	तालुक्यातील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी पुरस्कार (ग्रामीण क्षेत्र)				
	प्रथम क्रमांक - प्रत्येक तालुक्यातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी रु.३०,०००/-	२८६ गावे	३०,०००	८५.८०	
	द्वितीय क्रमांक - प्रत्येक तालुक्यातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी रु.२०,०००/-	२८६ गावे	२०,०००	५७.२०	
	तृतीय क्रमांक - प्रत्येक तालुक्यातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी रु.१०,०००/-	२८६ गावे	१०,०००	२८.६०	
			एकूण	१७१.६०	

३)	जिल्हयातील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी पुरस्कार				
	<u>प्रथम क्रमांक</u> - प्रत्येक जिल्हयातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	३३ गावे	१,००,०००	३३.००	
	रु. १,००,०००/-				
	<u>द्वितीय क्रमांक</u> - प्रत्येक जिल्हयातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	३३ गावे	५०,०००	१६.५०	
	रु. ५०,०००/-				
	<u>तृतीय क्रमांक</u> - प्रत्येक जिल्हयातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	३३ गावे	२५,०००	८.२५	
	रु. २५,०००/-				
			एकूण	५७७.७५	
४)	विभागीय स्तरावरील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी पुरस्कार				
	<u>प्रथम क्रमांक</u> - प्रत्येक विभागातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	६ गावे	५,००,०००	३०.००	
	रु. ५,००,०००/-				
	<u>द्वितीय क्रमांक</u> - प्रत्येक विभागातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	६ गावे	४,००,०००	२४.००	
	रु. ४,००,०००/-				
	<u>तृतीय क्रमांक</u> - प्रत्येक विभागातील एका सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	६ गावे	३,००,०००	१८.००	
	रु. ३,००,०००/-				
			एकूण	७२.००	
५)	राज्यातील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी पुरस्कार				
	<u>प्रथम क्रमांक</u> - राज्यातील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	१ गाव	२५,००,०००	२५.००	
	रु. २५,००,०००/-				
	<u>द्वितीय क्रमांक</u> - राज्यातील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	१ गाव	१५,००,०००	१५.००	
	रु. १५,००,०००/-				
	<u>तृतीय क्रमांक</u> - राज्यातील सर्वोत्कृष्ट गावासाठी	१ गाव	७,५०,०००	७.५०	
	रु. ७,५०,०००/-				
			एकूण	४७.५०	
६)	राजमाता निजांक कृपोषणमुक्त प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठी (PHC) पुरस्कार				
१	प्रामिण भाग - कृपोषणमुक्त प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठी	२५ PHC	२५०००	१०.३०	
	रु. २५,०००/-				
२	आदिवासी भाग - SAM-MAM मुक्त प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठी रु. २५,०००/-	२५ PHC	२५०००	१०.३०	
			एकूण	१००.६०	
क)	राजमाता निजांक कृपोषणमुक्त इकलूप्य पुरस्कार				
६	प्रामिण भाग - कृपोषणमुक्त ICDS प्रकल्पासाठी	५ प्रकल्प	३,००,०००	१५.००	
	रु. ३,००,०००/-				
	आदिवासी भाग - SAM-MAM मुक्त प्रकल्पासाठी	५ प्रकल्प	३,००,०००	१५.००	
	रु. ३,००,०००/-				
			एकूण	३०.००	
					१००२.९५

टिप : राज्यात एकूण ४५००० गावे आहेत त्यापैकी ७००० गावे आदिवासी क्षेत्रात आहेत. तर ३८००० गावे विग्र आदिवासी क्षेत्रात आहेत.

